

РЕШЕНИЕ

№ 216

гр. Варна, 01.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ ТО, в публично заседание на пети февруари през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Мария К. Терзийска

Членове: Диана К. Стоянова
Елина Пл. Карагъзова

при участието на секретаря Нели П. Катрикова Добрева като разгледа докладваното от Мария К. Терзийска Въззивно гражданско дело № 20243100502566 по описа за 2024 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по жалба на „А1 България“ ЕАД против Решение № 2548/5.07.2024 г. на ВРС по дело 20243110101856 по описа на съда, с което е прието за установено в отношенията между ищеца С. А. К. от гр. Варна и ответника „А1 България“ ЕАД, че клаузата на чл. 8 от Приложение № 1 от 27.08.2019 г. към договор за електронни съобщителни услуги № 503452120, сключен между страните, както и чл. 17 т.2 от ОУ на „А1 България“ ЕАД, приложими към същия договор представляват нищожна клауза поради неравноправност и нарушаване на чл. 143 ал.1, ал.2 т.13 и т.19 от Закона за защита на потребителите.

Според жалбоподателя решението е постановено при неправилно приложен материален закон, поради което и следва да бъде отменено с произтичащите от това последици. Счита, че спорът се свежда единствено до приложимостта на чл. 144 ал.4 от ЗЗП във връзка с това дали методът за промяна на цените е описан подробно и ясно в договора като настоява, че случаят е именно такъв. В договорите, приложенията и ОУ са посочени индексът за промяна (индексацията на цените по изчислението на НСИ) и как може да бъде извършено изменение на цената. Счита, че цитираните в решението на ВРС Директиви и решения на СЕС не отразяват актуалната съдебна практика, на която се е позовавал ответникът по спора и която следва да бъде съобразена от настоящия въззивен състав. Твърди, че не се доказва съществена промяна в икономическото състояние на потребителя от приложение на оспорените клаузи предвид размера на увеличението в цената на услугите. ВРС не е изложил мотиви по разбирането си, че има нарушение. Не става ясно от къде произтича неравновесието в отношенията между

търговец и потребител при условие, че клаузата е недвусмислена и ясно разписана. Поради това настоява, че изобщо не е доказано наличието на нарушение по чл. 143 ал.2 т.13 от ЗЗП, а ако фактическият състав е осъществен, то тогава следва да се вземе предвид изключението по чл. 144 ал.4 от същия нормативен акт. Оспорва и правният извод, че клаузата по чл. 8 от договора с потребителя е неправопонавна като счита, че не се доказва начина, по който е уговорена да сочи единствено на промяна в посока увеличение цената на предоставяната услуга. Не на последно място акцентира, че прилагането на индексационни клаузи в условия на инфлация е възприето като нормална практика от МФ предвид и Постановление № 290/27.09.2022 г., с което се приема Методика за изменение на цени на обществени поръчки. На тези и други основания, моли за отхвърляне на заявената искова претенция. Претендира и разноси.

Становището на въззиваемата страна, обективизирано в отговор по жалбата е за недопустимостта, евентуално неоснователността ѝ. Настоява, че правилен е изводът на съда досежно неправопонавността на клаузата по чл. 8 от приложение № 1 към договора, както и тази по чл. 17 т.2 от ОУ на мобилния оператор. Оспорва твърденията в жалбата като счита, че на първо място клаузата позволява на доставчика да увеличава цената на услугата без право на потребителя да се откаже от договора и на следващо място – увеличението е значително в сравнение с цената по договора. Освен това неправопонавността се определя и от факта, че при сключване на договора, за потребителя е неяснен икономическият ефект и не знае каква абонаментна такса може да му бъде определена за следваща календарна година. Това според ищеца съставлява и нелоялна търговска практика. На тези и други основания моли да се потвърди решението на ВРС и присъдят разноси за въззивното производство.

В съдебно заседание страните не се явяват, не се представляват.

Въззиваемата страна, в писмено становище от 04.02.2025 г. поддържа аргументите за недопустимост поради просрочие и неоснователност на жалбата както и искането си за присъждане на разноси.

По допустимостта и редовността на въззивната жалба настоящият състав на съда е изложил аргументи в определението по чл. 267 от ГПК, към които се придържа. Отсъства основание за повторно произнасяне.

Съдът, след като прецени, че е сезиран с жалба, подадена от лице, легитимирано чрез правен интерес от обжалване акта на ВРС и като съобрази доводите на страните, приема за установено следното **от фактическа и правна страна:**

В производството пред ВРС С. К. цели да установи със сила на пресъдено нещо, че клаузата на чл. 8 от Приложение № 1 от 27.08.2019 г. към договор за електронни съобщителни услуги № 503452120, сключен между него и „А1 България“ ЕАД, продължен с Приложение № 1 от 04.05.2021 г. за срок от две години, както и чл. 17 т.2 от ОУ на „А1 България“ ЕАД, приложими към същия договор представляват нищожни клаузи поради неправопонавност и нарушаване на чл. 143 ал.1, ал.2 т.13 и т.19 от Закона за защита на потребителите.

За безспорно ненуждаещо се от доказване е прието, че страните и към твърдяните дати на индексване на цените, за които потребителят е бил уведомен със СМС от мобилния оператор съответно на 23.12.2021 г. и

01.02.2023 г., са били във валидни правоотношения по гореупоменатия договор за мобилни услуги. Фактът на уведомяване на потребителя за предстоящата индексация, както и действително извършената такава от ответното дружество, също не се оспорва по изрично въведено твърдение от ответната страна в съдебно заседание пред първоинстанционния съд, проведено на 14.06.2024 г.

Според съдържанието на чл. 8 от Приложение № 1/27.08.2019 г., възпроизведено дословно в текста на чл. 17 т.2 от ОУ на мобилния оператор, е предвидено право на доставчика на услуга да променя месечната абонаментна такса (МАТ) еднократно в годината, но не по-рано от три месеца от влизане в сила на договора като я индексира с обявления от НСИ средногодишен индекс на потребителските цени за предходната година, ако същият е равен или по-голям от 1%. Така индексиранията такса е основа за извършване на индексация през следващата година. Информацията за това се включва в първата месечна фактура на Абоната след извършване на индексиранията.

Относимите разпоредби за разрешаване на настоящия спор се съдържат в чл. 143 и чл. 144 от ЗЗП, Решение на СЕС по дело С-326/14 във връзка с тълкуване разпоредби на Директива 2002/22/ЕО на ЕП и на Съвета от 07.03.2002 г., изменена с Директива 2009/136/ЕО на ЕП и на Съвета от 25.11.2009 г.

Спорните моменти са дали клаузите са неравноправни на посочените основания по чл. 143 от ЗЗП, доколкото настоящата инстанция не констатира неравноправност на други основания и дали следва да намери приложение разпоредбата на чл. 144 ал.4 от ЗЗП.

Клаузите са типови и приложими към всички абонати на мобилния оператор, в който смисъл не са индивидуално уговорени.

Според чл. 143 ал.1 от ЗЗП неравноправна клауза е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. В интересуващата съда хипотеза на чл. 143 ал. 2 т.13 от ЗЗП неравноправна е клауза в договор, която дава право на търговеца или доставчика да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора. Неравноправна в хипотезата на т.19 на същата норма е клауза, която не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора.

Анализът на оспорените разпоредби в договора и общите условия сочи, че на първо място се касае за едностранно решение на мобилния оператор за промяна в цената посока увеличение при разписаните условия по чл. 8 от Приложение № 1 и чл. 17.2 от ОУ на оператора. На следващо място, нито в договора и приложенията към него, нито в ОУ е предвидена опция, когато договорът е сключен както в случая, абонатът да се откаже от правоотношението без да заплати дължимите неустойки по чл. 7 (в настоящия случай). Невъзможността да се преустанови облигационното правоотношение при значително завишаване на цената (доколкото при сключване на договора потребителят не може да предвиди какъв би бил инфлационният индекс), без санкция за потребителя налага извод, че цитираните разпоредби попадат в обхвата на чл. 143 ал.2 т.13 от ЗЗП. Освен това съдът счита, че така, както е разписана, клаузата се прилага единствено за индексиранията цените посока

увеличение, но отсъства предвидено реципрочно задължение за доставчика на услуги при понижение на инфлационния индекс, таксата да се намалява.

При това, при сключване на срочния договор потребителят е в невъзможност да прецени икономическите последици от встъпване в правоотношението, особено в хипотези, в които както настоящата, „А1“ ЕАД е приложил различни ставки за индексирание на МАТ в зависимост от стойността на избора от потребителя тарифен план. Твърденията в ИМ в тази насока, а именно за различно увеличение на цената в съответствие с избора план, не са оспорени от ответната страна. Налага се извод, че разпоредбите са недействителни и на осн. чл. 143 ал.2 т.19 от ЗЗП.

В решението на СЕС по дело С-326/14, постановено във връзка с тълкуването на разпоредби от директиви, отнасящи се до универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги, се съобразяват ОУ на Австрийския мобилен оператор, които предвиждат намаление в цената на услугата при понижение на инфлационния индекс, което не е разписано в оспореното Приложение и общи условия на „А1“ АД. По тази причина клаузите попадат и в обхвата на неравноправните по см. на чл. 143 ал.1 от ЗЗП. Обстоятелството, че се предвижда единствено нарастване на дължимата цена по ползването на услугата, независимо от това дали е ясен механизма за нейното нарастване, води до значително неравновесие между правата на потребителя и търговеца. По изложените мотиви, към разпоредбата на чл. 8 от Приложение 1 към договора за мобилни услуги и чл. 17.2 от ОУ на „А1“ АД е неприложима и разпоредбата на чл. 144 ал.4 от ЗЗП, тъй като и двете клаузи не отговарят на изискването за добросъвестност. Обстоятелството, че като праг на индексация е поставено изискване за един и повече от един процент увеличение на индекса на потребителските цени не налага различен от формирания извод, защото базообразуващия индекс може да нарастне значително, а от там и цената за потребителя.

Що се отнася до соченото от жалбоподателя изследване на Cullen International A.S. към м. 2023 г., което обобщава практиките по индексация на цените в 12 държави от ЕС и 2 държави извън ЕС, то следва да се посочи, че съдът не е задължен да го съобразява и същото може да бъде коментирано единствено като тенденция в развитието на правоотношения по повод ползване на мобилни услуги в други държави от Европа без правно значение за разрешаване на настоящия спор.

Позоваването на Постановление № 290/27.09.2022 г. на Министерски съвет, с което се приема Методика за изменение цената на на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация, доколкото е не приложимо към правоотношения със страна потребител по см. на §13 т.1 от ДР на ЗЗП и регулира различни обществени отношения, съдът не счита за необходимо да анализира.

По изложените съображения, настоящата инстанция приема, че решението на ВРС не страда от визираните в жалбата пороци и следва да бъде потвърдено.

На жалбоподателя не се следват разноски при този изход на спора. Въззиваемата страна претендира присъждане на такива за адвокатско възнаграждение. Представени са доказателства за заплатено възнаграждение в размер на 600 лева. Отсъства възражение за прекомерност от насрещната страна.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 2548/5.07.2024 г. на ВРС по дело 20243110101856 по описа на съда.

ОСЪЖДА „А1 България“ ЕАД, ЕИК 131468980, гр. София да заплати на С. А. К., ЕГН *****, гр. В. сума в размер на 600 (шестстотин) лева разноси за адвокатско възнаграждение за защита пред ОС Варна, на осн. чл. 78 ал.3 от ГПК.

Решението може да се обжалва пред Върховен касационен съд на Р България в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____